

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård 2018

Förord

Den skånska sjukvården fortsätter att utvecklas. De medicinska resultaten står sig bra i nationella jämförelser.

Under 2018 ska arbetet med att förbättra tillgängligheten i den skånska vården fortsätta.

Den nära vården förstärks bland annat genom satsningar på hälsovalet. Samarbetet med kommunerna är viktigt för omhändertagandet av de mest sjuka. Inom ramen för hälso- och sjukvårdsavtalet ska fler skåningar kunna få besök i hemmet av både läkare och sjuksköterskor.

Även om vårdcentralen ska vara det naturliga valet för patienten så måste tillgängligheten på akutmottagningarna vara bra. Det är också viktigt för tryggheten med en god ambulanssjukvård som kan komma ut snabbt när behov uppstår.

Region Skåne har uppnått goda resultat av att införa standardiserade vårdförlopp inom cancer. 28 vårdförlopp har redan införts och under 2018 kommer det att införas ytterligare tre vårdförlopp i enlighet med den nationella överenskommelsen. Resultatet är att väntetiderna har kortats kraftigt inom flera områden. Samtidigt ser vi att det fortfarande finns hinder kvar inom bland annat operationskapaciteten.

Förlossningsvård och kvinnors hälsa är fortsatt ett prioriterat område. Arbetet kommer att fortsätta med att stärka förlossningsvården. Det kommer att ske i enlighet med Region Skånes nyligen antagna strategiska plan för förlossningsvård och kvinnors hälsa.

Skånsk sjukvård håller en hög medicinsk kvalitet men det är våra kunniga medarbetare som varje dag gör skillnad för skåningarna. Utan dem skulle vården inte fungera. Det är viktigt att hålla i arbetet med att skapa en bättre arbetsmiljö och större delaktighet för våra medarbetare under 2018.

Anna-Lena Hogerud

Ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden

FÖRORD	2
REGION SKÅNES UPPDRAG FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD, OMFATTNING OCH INRIKTNING.....	4
INLEDNING	4
BAKGRUND	4
<i>Nöjda medborgare ska vara vägledande.....</i>	<i>5</i>
<i>Skånska hälso- och sjukvården ska utvecklas.....</i>	<i>5</i>
UPPFÖLJNING	6
EN SERVICEINRIKTAD VERKSAMHET MED HÖG KVALITET	7
<i>Jämlig hälso- och sjukvård .....</i>	<i>7</i>
<i>Hälsoinriktad hälso- och sjukvård.....</i>	<i>8</i>
<i>Personcentrerad vård .....</i>	<i>9</i>
<i>Säker hälso- och sjukvård .....</i>	<i>10</i>
<i>Tillgänglig hälso- och sjukvård .....</i>	<i>11</i>
<i>Kunskapsbaserad vård.....</i>	<i>12</i>
<i>Effektiv hälso- och sjukvård .....</i>	<i>13</i>
<i>Prioriterade områden .....</i>	<i>14</i>
Primärvård	14
Tillgänglig och effektiv akutsjukvård	16
Högkvalitativ cancervård i hela Skåne	17
Förlossningsvård och kvinnors hälsa	18
Psykisk hälsa	19
EN DRIVANDE UTVECKLINGSAKTÖR.....	20
<i>Den kliniska forskningen ska öka.....</i>	<i>20</i>
<i>Rikssjukvård och högspecialiserad vård ska fortsatt utvecklas .....</i>	<i>21</i>
<i>Digitalisering för framtidens hälso- och sjukvård.....</i>	<i>21</i>
<i>Miljö.....</i>	<i>23</i>
ATTRAKTIV ARBETSGIVARE.....	23
<i>Den framtida kompetensförsörjningen ska säkras .....</i>	<i>23</i>
LÅNGSIKTIGT STARK EKONOMI.....	23

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård, omfattning och inriktning

Inledning

Målet för Hälso- och sjukvården anges i 2§ Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) *”Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vården.”*

Den skånska hälso- och sjukvården håller överlag en hög kvalitet och flertal verksamheter bedriver vård i världsklass. Tillgängligheten är i flera avseende god, men målet att alla skåningar ska erbjudas vård i rimlig tid har inte uppfyllts. Målet är att väntetiderna i den skånska sjukvården ska minska och att vården ska bli mer sammanhållen – patientens process ska vara effektiv utifrån behov och nästa steg ska vara känt för patienten.

För fortsatt god utveckling krävs att det påbörjade arbetet, i enlighet med Region Skånes strategier för såväl förbättringsarbete som e-hälsa, fortsätter. Det krävs att alla bidrar till en lärande organisation och långsiktigt hållbar skånsk hälso- och sjukvård. Framgångsrika verksamheter är nyfikna på att lära av andra och delar också gärna med sig av sina erfarenheter för att bidra till andras framgång. Framgångsrika verksamheter har också en stark öppenhet och en anda som möjliggör för olika professioner och patienter att samarbeta på ett bra sätt. En sådan kultur bäddar för att aktörerna i vardagen identifierar möjliga förbättringar och att innovationer kan genomföras. Att se Region Skåne som ett sammanhållet sjukvårdssystem blir än viktigare när vi står inför stora investeringar och krav på att, mer än tidigare, utnyttja befintliga vårdplatser och kapacitet på ett sådant sätt att vi kan erbjuda våra medborgare en tillgänglig och effektiv vård med hög kvalitet. Ett ökat fokus på den nära vården kommer att finnas med under de kommande åren. Region Skåne eftersträvar att vara en värderingsstyrd organisation där värderingarna, välkommande, drivande, omtanke och respekt ligger till grund – det ska fortsatt vara kompassen 2018.

Bakgrund

Region Skånes uppdrag är att främja hälsa, hållbarhet och tillväxt tillsammans med andra aktörer. En god hälso- och sjukvård, tandvård inkluderat¹, ska finansieras av Region Skåne². Detta avser medborgare inom, såväl som utanför Skåne³. Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård bygger på Regionfullmäktiges beslut om [Budget och verksamhetsplan 2018 med plan för 2019 – 2020](#). I denna anges Region Skånes vision, verksamhetsidé, värdegrund och strategiska mål (Fig.1).

¹ I dokumentet kommer i fortsättningen enbart benämningen hälso- och sjukvård att användas, vilket inkluderar tandvård. För tandvårdsverksamheten finns även fastställd strategisk plan för tandvården i Region Skåne (RF 2014-05-06, §33) som visions- och planeringsdokument för utvecklingen av den Skånska tandvården.

² Samverkan med kommunal hälso- och sjukvård sker i enlighet med avtal om ansvarsfördelning mellan Region Skåne och de skånska kommunerna

³ Medborgare avser här och fortsättningsvis personer folkbokförda i Skåne, i andra landsting i Sverige, de som önskar vård och är bosatta i andra EU/EES-länder, personer med skyddade personuppgifter, asylsökande och papperslösa i enlighet med regler och krav:

<http://vardgivare.skane.se/patientadministration/vard-inomutom-landet/>.

Fig.1. Region Skånes strategiska mål

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård beskriver mål och inriktning samt prioriterade områden. Samtliga verksamheter finansierade av Region Skåne ska arbeta utifrån detta⁴. All verksamhet ska i övrigt fortsatt bedrivas enligt tidigare uppdrag och/eller beslut.

De övergripande målen följs upp genom uppföljningsindikatorer som anges i Bilaga - Uppföljning Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård 2018.

Nöjda medborgare ska vara vägledande

Region Skånes övergripande mål *nöjda medborgare* ska vara vägledande i allt som görs. För att nå detta mål ska alla verksamheter arbeta utifrån de strategiska målen; en serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet, en drivande utvecklingsaktör, attraktiv arbetsgivare samt långsiktigt stark ekonomi (Fig.1). I enlighet med *Budget och verksamhetsplan 2018* ska hälso- och sjukvården i Region Skåne vara *jämlig, hälsoinriktad, tillgänglig, kunskapsbaserad, personcentrerad, säker och effektiv*.

Den demografiska utvecklingen och den förändrade åldersstrukturen ställer nya krav på hälso- och sjukvården. En ökande befolkning har sammantaget lett till ökade behov framför allt inom tandvård, primärvård, mödrahälsovård, barnsjukvård, förlossningsvård och psykiatri.

De svårast sjuka, kroniskt sjuka, äldre och andra sköra är prioriterade grupper i hälso- och sjukvården. Prioriterade områden under denna budgetperiod är *cancervård, psykisk hälsa, förlossningsvård och kvinnors hälsa* vilka inkluderas i statliga överenskommelser, samt *primärvård* och *akutsjukvård*.

Skånska hälso- och sjukvården ska utvecklas

Hälso- och sjukvården har, och har haft, en positiv medicinsk och medicinteknisk utveckling. Allt fler botas eller kan leva med kronisk sjukdom. Demografin ändras, det utvecklas nya kunskaper, och förutsättningar förändras. Detta ställer krav på utveckling för att klara uppgiften att tillgodose behovet av hälso- och sjukvård. Kvalitet, och effektivitet, är viktiga framgångsfaktorer. Målsättning 2018 är att samtliga kvalitetsområden, beskrivna i Region Skånes kvalitetsapplikation, ska ha en positiv utveckling i måluppfyllelse.

Cancervårdens utveckling i nationell samverkan, det nationella arbetet inom psykiatri (PRIO), nivåstrukturering av vissa sjukdomstillstånd eller sällsynta behandlingsmetoder och

⁴ Styrning av verksamheter som bedrivs enligt lagen om läkarvårdsersättning (LOL), lagen om fysioterapiersättning (LOF) samt upphandlad vård i enlighet med lagen om upphandling (LOU), sker i särskild ordning.

utveckling av Hälsoval 2.0 i Region Skåne är några exempel. Vårdcentralerna kommer att behöva rustas för att bland annat möta behoven och åtaganden i enlighet med hälso- och sjukvårdsavtalet⁵. Utveckling av den nära vården är ett viktigt utvecklingsarbete, som alla verksamheter ska bidra till de närmaste åren för omställning till framtidens hälso- och sjukvård. Arbetet med framtagandet av en långsiktig plan för utveckling av hela den skånska hälso- och sjukvården ska fortsätta och prioriterade insatser genomföras.

Uppföljning

En väl utvecklad uppföljning är nödvändig för att säkerställa att hälso- och sjukvården motsvarar individens behov samtidigt som kraven på kvalitet och effektivitet uppfylls. Uppföljningen ska utgå från vad som är av värde för patienten. Resultat ska användas för lärande och underlag för förbättringsarbete. Utveckling ska inriktas på att i större utsträckning kommunicera Region Skånes resultat till medborgare.

Uppföljning av befolkningens och patienternas upplevelser av tillgänglighet, bemötande, information, delaktighet och förtroende ska göras med Hälso- och sjukvårdsbarometern⁶ och Nationell patientenkät (NPE)⁷.

Uppföljningen av hälso- och sjukvårdens resultat 2018 inriktas på de övergripande målen som fastställs i Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård. Uppföljningen av Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård sker i månadsrapporter, tertialrapporter och årsredovisningar inklusive verksamhetsberättelser.

Indikatorer som ingår i uppföljningen av Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård beskrivs i bilaga *Uppföljning Hälso- och sjukvård 2018*. Ytterligare områden kan bli aktuella för uppföljning under året.

Utöver övergripande uppföljningsindikatorer knutna till uppdragets mål, finns för flertalet områden även andra uppföljningsindikatorer som aktivt kommer att följas upp. Dessa benämns ”aktiva” (A-ind) i indikatorbiblioteket.

Region Skånes kvalitetsapplikation innefattar kvalitetsområden som innehåller resultat från flertalet indikatorer. Syftet är att ge en samlad uppföljning inom dessa områden. Målsättningen är att resultaten för dessa indikatorer ska förbättras under året och på lång sikt ska måluppfyllelse nås i samtliga områden.

Övergripande mål

Samtliga Region Skånes kvalitetsområden ska ha en positiv utveckling och minst hälften av indikatorerna inom respektive område ska nå högsta målnivå⁸

⁵ Avtal om ansvarsfördelning och utveckling hälso- och sjukvården i Skåne som tecknats mellan Region Skåne och skånska kommunerna

⁶ [Hälso- och sjukvårdsbarometern](#)

⁷ [Nationell patientenkät](#)

⁸ I den regionala applikationen för kvalitetsuppföljning ska indikatorer inom respektive område nå högsta målnivån i 50 procent eller mer, det innebär att minst hälften av de ingående indikatorerna inom respektive område ska vara grönmarkerade.

Indikatorer och målnivå beskrivs i detalj i [Region Skånes Indikatorbibliotek \(IB\)](#)⁹. Resultaten redovisas i [Region Skånes Kvalitetsapplikation](#) och [Kvalitetsportal](#).

Vårdkvalitet redovisas enligt uppföljningsplan¹⁰. Vid tecken till avvikelse inom ett specifikt område ska fördjupad uppföljning göras. Tillgänglighet, produktion och ekonomi ska redovisas varje månad. Vid större avvikelse ska nedan beskrivna *modell för åtgärdseskalering* användas vilket ytterst kan innebära att uppdraget avslutas/flyttas.

STEG	BENÄMNING	ÅTGÄRD
1	Påpekande	Tidigarelagd ny mätning
2	Varning 1	Extra verksamhetsdialog
3	Varning 2	Medicinsk revision med krav på åtgärd och där det i vissa fall är tillämpligt med viten
4	Förlust av uppdrag	Uppdraget flyttas till annan producent ¹¹

Tabell 3. Modell för åtgärdseskalering

En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Skåne ska vara *jämlig, hälsoinriktad, personcentrerad, säker, tillgänglig, kunskapsbaserad* och *effektiv*. Alla verksamheter ska sträva efter en sammanhållen vård anpassad efter patientens behov.

Jämlig hälso- och sjukvård

*Jämlig hälso- och sjukvård innebär att vården tillhandahålls och fördelas på lika villkor för alla.*¹²

Inriktning

Region Skånes verksamheter ska arbeta för en jämlig hälso- och sjukvård i enlighet med [Strategi och handlingsplan för jämlig vård 2016-2018](#). Då förutsättningar och behov skiljer sig mellan individer måste vårdens utbud och innehåll anpassas för att ge jämlika resultat och upplevelser. Omotiverade skillnader i vård, behandling och bemötande ska genom riktade insatser minska. Jämlig vård och hälsofrämjande vård är två viktiga komponenter för en mer jämlig hälsa.

Åtskilliga studier och rapporter beskriver omotiverade skillnader i svensk hälso- och sjukvård. I Region Skånes behovsrapport för planering av hälso- och sjukvård 2018 finns flertalet indikationer på en ojämlig vård. Dessa indikationer berör flera olika vårdområden och baseras

⁹ I [Indikatorbiblioteket](#) framgår respektive indikatorns nummer (*Nr i IB*), målnivå och mätmetod mm. Målnivåer avser Skånenivå.

¹⁰ <https://vardgivare.skane.se/uppfoljning/>

¹¹ Vilket för privata vårdgivare kan innebära hävande avtal och för förvaltningsdriven vård att uppdrag flyttas till annan förvaltningsdriven vård eller att t ex en upphandling görs.

¹² <https://www.socialstyrelsen.se/jamlikhalsa-vardochomsorg/jamlikvard>

på t.ex. ojämlikhet i hälsoutfall, behandling och organisation. För att kunskapsstyrt motverka omotiverade skillnader i skånsk hälso- och sjukvård krävs kontinuerlig uppföljning med jämlikhetsperspektiv. Sådana uppföljningsmetoder behöver utvecklas under 2018.

Flertalet pågående utvecklingsarbeten och projekt syftar till att bidra till en ökad jämlikhet i vården. Arbete för en jämlik vård behöver drivas mer explicit, exempelvis genom ett kunskapsbaserat arbetssätt med tydligt avstamp i vilken typ av jämlikhet som ska främjas, hur detta ska uppnås och hur denna utveckling ska följas upp.

Munhälsan är generellt god i Skåne men socioekonomiskt ojämlik. Särskilt fokus ska läggas på att minska ojämlikheten i tandhälsa hos barn, ungdomar, personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar och äldre. Samarbetet mellan tandvården och hälso- och sjukvården ska fortsatt utvecklas.

Våld i nära relationer ska aktivt motverkas genom arbete i enlighet med Region Skånes riktlinjer mot våld i nära relationer.

Övergripande mål

Kunskapen om omotiverade skillnader i hälso- och sjukvården och tandvården ska öka och riktade insatser ska minska dessa skillnader

Patienter utsatta för våld i nära relationer ska identifieras och stöttas i högre grad än under 2017

Utvecklingsuppdrag

- Metoder som åskådliggör omotiverade skillnader i löpande uppföljning ska utvecklas
- Regionalt vårdprogram mot våld i nära relationer ska införas

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård

En hälsoinriktad hälso- och sjukvård avser samlade insatser som bidrar till bättre hälsa, för den enskilde och för befolkningen, när det gäller minskad dödlighet och sjuklighet, förbättrad funktionsförmåga, större välbefinnande och högre hälsorelaterad livskvalitet.¹³

Inriktning

Hälsoinriktat och sjukdomsförebyggande arbete ska prioriteras och är en förutsättning för att minska sjukligheten i befolkningen och behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv.

Det förebyggande arbetet ska genomsyras av ett systematiskt jämlikhetsperspektiv då forskning tyder på att det annars riskerar att öka skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper.¹⁴

Ett systematiskt hälsoinriktat arbete kan avse levnadsvanor (tobak, alkohol, fysisk aktivitet och kost) men också innefatta minskad smittspridning, tidig upptäckt och

¹³ [Hälsoinriktad hälso- och sjukvård Region Skåne](#)

¹⁴ Vårdanalys 2016. Förebygga för att överbygga? Jämlikhet i hälso- och sjukvårdens förebyggande arbete mot ohälsosamma levnadsvanor

⁵. Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne

förebyggande av sjukdom (t.ex. vaccinationer) samt identifiering av levnadsvillkor som kan påverka hälsan. Ett systematiskt arbete uppnås genom att höja kompetensen, skapa rutiner för att identifiera, bedöma, initiera, utföra och följa upp åtgärder avseende det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

Hälso- och sjukvården ska arbeta i enlighet med regeringens strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT-strategin) vars syfte är att minska skadeverkningarna av alkohol, tobak och droger, samt Tobacco endgame vars mål är ett rökfritt Sverige 2025.

Insatserna för att minska riskbruk och missbruk av alkohol samt drogmissbruk ska särskilt fokusera på unga. Arbetet för att förebygga och behandla övervikt och fetma hos barn ska fortsätta.

Samverkan med närsamhället är av stor vikt för att främja levnadsvanor och påverka personers livsvillkor, särskilt för grupper som har en riskutsatt hälsosituation såsom personer med funktionsnedsättning, psykisk sjukdom eller missbruk.

Kultur ska vara en del i det hälsofrämjande, förebyggande, vårdande och rehabiliterande arbetet. Kulturupplevelser kan förebygga ohälsa och bidra till tillfrisknande samt bättre vårdrelation och kommunikation mellan vårdare och patienter. Arbetet med kultur och hälsa utgår från Region Skånes strategi och handlingsplan för kultur och hälsa 2015-2020.¹⁵ Barn, äldre och personer med psykisk ohälsa har särskilt god nytta av kulturupplevelser.

Övergripande mål

Det systematiska arbetet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder ska förbättras inom prioriterade grupper¹⁶

Personcentrerad vård

Personcentrerad vård utgår ifrån patientens upplevelse av situationen samt individens förutsättningar, resurser och hinder.¹⁷

Inriktning

Personcentrerad vård innebär ett partnerskap mellan patienter, och i förekommande fall närstående, och professionella inom hälso- och sjukvården. Det ska finnas utrymme för olikheter, att människor har olika förutsättningar, och i varje enskilt möte ska vården visa intresse och förståelse för patientens totala livssituation. Patienter ska i större utsträckning involveras i sin egen vård såväl som i förbättringsarbete och utveckling av exempelvis patientprocesser. Insatser behöver ske för att öka kunskapen om migrationsrelaterad ohälsa.¹⁸ Uppföljningsindikatorer med patienternas egna rapporterade upplevelser och resultat av vården ska utvecklas.

¹⁵ [Region Skånes strategi för kultur och hälsa 2015-2020](#) [Region Skånes handlingsplan för kultur och hälsa 2015-2020](#)

¹⁶ Prioriterade grupper i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen samt Region Skånes Budget med verksamhetsplan och Uppdrag för hälso- och sjukvård 2018.

¹⁷ [Centrum för personcentrerad vård](#)

¹⁸ Med migrationsrelaterad ohälsa avses ohälsa som kan relateras till migrationsprocessen (före, under eller efter migrationen) eller oskäligen hälsoskillnader mellan utlandsfödda personer och svenskfödda personer. [Migration och hälsa – en omvärldsanalys](#)

Enligt patientlagen ska hälso- och sjukvården stärka och tydliggöra patientens ställning samt främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Verksamheterna ska tillämpa patientlagen och anpassa rutiner efter denna.

Hälso- och sjukvården har skyldighet att se till att den information som ges förstås av mottagaren. Informationen ska anpassas till mottagarens förutsättningar. Information kan vara såväl i det personliga mötet som i andra kanaler, exempelvis digitala.

Barns rätt till information, och att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut, beskrivs såväl i patientlagen som i FN:s barnkonvention. Alla verksamheter ska arbeta efter denna inriktning och barn och ungas hälsa samt villkor behöver belysas tydligare i uppföljning av hälso- och sjukvården.

Digitala tjänster ska vara ett självklart verktyg för personcentrerad vård. Digitala lösningar som skapar förutsättningar för den enskilde att i större utsträckning kunna ta ansvar för sin hälsa, utifrån sin förmåga och önskan, ska införas.

Patienten ska uppleva att vården är sammanhållen och enkel samt känna sig delaktig i, och ha tillit till, de beslut som tas. Berörda verksamheter ska verka för en anpassad, tillgänglig och sammanhållen patientprocess där nästa steg är känt för patienten. Patientens sjukskrivning, anpassad efter individen, är en del av vård och behandling och samspelet mellan hälso- och sjukvården, arbetsgivaren samt försäkringskassan är viktigt.

Rehabilitering ska vara en naturligt och självklar del i vårdkedjan och anpassas utifrån patientgrupper och individers behov. Rehabilitering bedrivs även inom den kommunala hälso- och sjukvården och utvecklingen ska ske inom ramen för avtal om ansvarsfördelning och utveckling mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne.

Övergripande mål

Patientens förtroende för hälso- och sjukvården ska öka genom att tillgänglighet, information, bemötande och delaktighet förbättras¹⁹

Utvecklingsuppdrag

- Indikatorer och uppföljning inom området barn i hälso- sjukvården ska utvecklas

Säker hälso- och sjukvård

Säker hälso- och sjukvård innebär att vårdskador ska förhindras. En vårdskada är enligt [Patientsäkerhetslagen](#) när en patient drabbas av lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

Patientsäkerhet ska vara av högsta prioritet inom alla verksamheter, och nollvision avseende vårdskador ska råda. Ingen patient ska drabbas av skador som hade kunnat undvikas.

¹⁹ Följs genom NPE – nationella patientenkäten

En god patientsäkerhetskultur är en förutsättning för att kunna erbjuda säker vård. Denna bygger i sin tur på en god arbetsmiljö och en vårdmiljö av god hygienisk standard. Chefer och medarbetare ska ha kunskap om rutiner för att identifiera, analysera, bedöma och åtgärda orsaker som kan leda till vårdskada. Vidtagna åtgärder ska följas upp för att se att de haft avsedd effekt. Patienten och närstående ska ses som viktiga aktörer och involveras i det systematiska patientsäkerhetsarbetet. Verksamheter ska upprätta handlingsplan för att öka patienternas delaktighet i Journalen²⁰ samt rutin för att ta emot och hantera klagomål och förbättringsförslag från patienter och närstående²¹.

Frekvensen vårdskador är dubbelt så hög för utlokaliserade²² patienter som för de patienter som vårdas på en avdelning med specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten. Patienten i slutenvård ska därför erbjudas vårdplats på korrekt vårdnivå och förflyttning ske endast av medicinska skäl.

Viktiga områden för säker vård är kontinuitet, god omvårdnad och god medicinsk kvalitet. Detta innebär att verksamheterna exempelvis ska arbeta för god tillgänglighet, säker läkemedelshantering, minskad antibiotikaresistens, förebygga självmord, undernäring, infektioner efter operation och trycksår samt med god och säker kommunikation i vårdens övergångar.

Övergripande mål

Vårdskador ska förhindras genom ett aktivt och riskförebyggande arbete

Patienter och närstående ska ses som viktiga aktörer i det systematiska patientsäkerhetsarbetet

Utvecklingsuppdrag

- Behov av vårdformer, inkluderat slutenvårdsplatser, ska utredas med fokus på patientsäkerhet och förslag på åtgärder ska tas fram

Tillgänglig hälso- och sjukvård

Tillgänglig hälso- och sjukvård innebär att ingen patient ska behöva vänta oskäligt lång tid på de vårdinsatser som hen behöver.²³

Inriktning

Tillgängligheten till den skånska hälso- och sjukvården ska vara god och patienter ska omhändertas enligt medicinsk prioritering med vårdgarantins tidsramar som en bortre gräns inom såväl primär- som specialiserad vård. Alla verksamheter ska arbeta för att vården ska bli mer sammanhållen och att patienterna ska omhändertas på rätt vårdnivå. Preventiva åtgärder och egenvård ska vara självklara inslag. Utveckling för bättre tillgänglighet ska fortgå med

²⁰ Journal på nätet

²¹ [Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården](#)

²² En utlokaliserad patient är en inskriven patient som vårdas på annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten.

²³ [Tillgänglighet i vården SKL](#)

fokus på medicinska indikationer där nationella och regionala vårdprogram och riktlinjer ska följas, samt en säker och effektiv remisshantering. Det ska vara lätt att nå vården på flera olika sätt, såväl via telefon och besök som på andra sätt, exempelvis via digitala kanaler. Utvecklingen av nya digitala tjänster är grundläggande för att öka tillgängligheten i vården och för att göra patienten mer delaktig i sin egen hälsa.

Tydlig information ska ges, vid varje beslut, om vilka val av vård och behandlingsalternativ som är möjliga, vilken vård som erbjuds samt förväntad väntetid. Verksamheten ansvarar för att planerings- och väntelistor hålls aktuella och att patienter som väntar får fortlöpande information. Informationen ska vara anpassad till patientens ålder, mognad, erfarenhet, språkliga bakgrund och andra individuella förutsättningar. Information om vårdens utbud som är informativ, aktuell, lätt att hitta och möjlig att förstå bidrar också till ökad tillgänglighet och mindre administration genom att patienten själv kan söka rätt vårdinstans, eller remitteras, rätt från början.

Införandet av standardiserade vårdförlopp inom cancersjukvården är ett sätt att förbättra tillgängligheten. Fler patientgrupper ska omfattas av denna metod. Standardiserade vårdförlopp ska införas inom psykiatrisk vård och utredning ske avseende andra lämpliga patientgrupper. Ökat fokus behövs på förbättringsarbete så att rätt görs från början, förbättring av rutiner för en säker och effektiv remisshantering, samt rutiner för väntande patienter så att beslut fattas vid rätt tillfälle i syfte att ge patienten rätt förväntningar. Utveckling av effektiv uppföljning är centralt.

För att förbättra tillgängligheten till sjukhusvård ska såväl antalet vårdplatser som operationskapacitet öka.

Övergripande mål

Tillgängligheten till den skånska hälso- och sjukvården ska förbättras jämfört med föregående år

Utvecklingsuppdrag

- Identifiera lämpliga patientgrupper för standardiserade vårdförlopp (SVF), enligt liknande modell som införts i cancervården, samt planera för införande.

Kunskapsbaserad vård

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den individuella patientens behov på bästa möjliga sätt²⁴.

Inriktning

En förutsättning för jämlik vård med hög kvalitet och nöjda patienter är att all verksamhet är kunskapsbaserad²⁵ och utgår från behov. Detta innebär att alla beslut ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och alltid ske i samverkan med patient och närstående.²⁶ Det ska finnas

²⁴ [Socialstyrelsen God vård 2009](#)

²⁵ [Socialstyrelsens definition av kunskapsstyrning](#)

²⁶ <https://www.socialstyrelsen.se/evidensbaseradpraktik/attarbetevidensbaserat>

en transparent prioriteringsprocess som tar hänsyn till nytta, behov, etik och kostnadseffektivitet. Nya metoder och behandlingar ska införas på ett ordnat sätt och metoder, rutiner och behandlingar som inte är värdeskapande ska avvecklas. Som stöd för detta ska Region Skånes HTA-enhet (Health Technology Assessment) vara en resurs för hela regionen.

Arbetet med vårdprogram, gemensamma för sjukhusvård och primärvård, ska fortsätta att utvecklas. Konsekvensanalys (gap-analys) och strukturerat införande av nationella riktlinjer och regionala vårdprogram ska utvecklas. Införande och uppföljning ska säkras så att vårdprogram och riktlinjer efterlevs och får genomslag för patienten. Flera nationella riktlinjer och regionala vårdprogram kommer att införas under 2018, exempelvis nationell riktlinje för *läkemedelsbehandling vid hepatit C* och vård vid *multipel skleros (MS) och Parkinsons sjukdom* samt regionala vårdprogram för *familiär hyperkolesterolemi* och *kroniskt trötthetssyndrom (CFS/ME)*. Arbetet för jämlik demensvård ska fortsätta i enlighet med beslutat strategisk plan för demens.

Nationella kvalitetsregister är basen för uppföljning av medicinska resultat och, i allt högre grad, även patientens erfarenheter och egenrapporterade resultat med så kallade PROM²⁷- och PREM²⁸-indikatorer. Hög täckningsgrad i nationella kvalitetsregister ska prioriteras. Enklare hantering med mer automatiserade IT, interaktiva system, bättre beslutstöd och uppföljning ska fortsatt utvecklas. Verksamheterna ska regelbundet utvärdera sina resultat och använda dessa som underlag för verksamhetsutveckling.

Utveckling av nya effektiva läkemedel i kombination med förbättrade diagnostikmöjligheter ska ses som en investering, inte bara för hälsa, utan också för god social och ekonomisk utveckling. Arbetet för en rationell läkemedelsanvändning, med fokus på hög kvalitet och effektivitet, fortsätter i enlighet med [Region Skånes läkemedelsstrategi 2017-2020](#). Introduktion av nya läkemedel, enligt den nationella metoden ordnat införande, ska stödjas av regionala vårdprogram eller terapiriktlinjer för att skapa förutsättningar för en jämlik vård. Uppföljning ska ske systematiskt och i tillämpliga fall i nationell samverkan²⁹.

Region Skåne ska delta i den nationella utvecklingen av kunskapsstyrning som är aktuell under planperioden.

Effektiv hälso- och sjukvård

En effektiv vård är den vård som med tillgängliga resurser skapar bästa möjliga resultat, hälsa, för patienten. Det innebär att tillgängliga resurser ska utnyttjas på bästa sätt för att uppnå målen.³⁰

Inriktning

Hälso- och sjukvården ska vara effektiv och arbeta med evidensbaserade metoder³¹ samt ny teknik. Nya avtal för läkemedelsförsörjningen i Region Skåne möjliggör en utveckling mot högre kvalitet och effektivitet. En effektiv vård är den vård som med tillgängliga resurser skapar bästa möjliga resultat för patienten och uppföljningen ska utvecklas så att detta kan följas.

---

²⁷PROM; Patient Reported Outcome Measurements

²⁸PREM; Patient Reported Experience Measurements

²⁹[Nationellt ordnat införande av nya läkemedel](#)

³⁰[Effektiv vård SOU 2016:2](#)

³¹. Evidensbaserad praktik innebär att den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid beslut om insatser.

Ett systematiskt och kontinuerligt förbättringsarbete ska bedrivas i enlighet med [Strategi för förbättringsarbete i Region Skåne 2016-2020](#). Kontinuerligt förbättringsarbete för ständiga förbättringar ska genomsyra hela organisationen.

Den skånska hälso- och sjukvården ska uppnå bästa möjliga kvalitet och resultat i nivå med de bästa. Samtliga verksamheterna ska bidra i utvecklingen för en effektiv framtida hälso- och sjukvård, där det pågående arbetet med utvecklingen av den nära vården är ett prioriterat område.

Vården ska utföras och synkroniseras utifrån patientgruppers behov snarare än sjukvårdens organisatoriska delar. Omställning till nya arbetssätt behövs, exempelvis i form av övergång från slutet till öppen vård och för att ta vara på de möjligheter som digitalisering medför. Öppenvård måste i större utsträckning finnas i patientens hem och skötas i samverkan mellan vårdcentral, sjukhus och kommun. Samordnad individuell plan (SIP) ska användas som verktyg i planeringen. Inom den planerade vården ska tillgänglighet kontinuerligt följas som underlag för produktionsplanering och utveckling av patientprocesser.

Kontinuitet är väsentligt för patienten och för att minska risker och onödig resursanvändning. Vårdcentralerna ska i större utsträckning koordinera vården, ha översikt över de insatser som görs för patienten och knyta samman insatserna från olika aktörer. På så sätt kommer effektiviteten och patienttillfredsställelsen öka.

För en effektiv vård ska verksamheterna, genom att följa patientnytta och resultat, samt med produktions- och kapacitetsplanering utifrån kända variationer, skapa förutsättningar för att bättre och snabbare reagera på avvikelser. Vårdens övergångar ska särskilt beaktas i kvalitetsarbetet så att patientprocesser över sjukvårdens, och andra huvudmäns, organisatoriska gränser fungerar effektivt och säkert.

Alla verksamheter ska arbeta med avvikelshantering. Avvikelser samt patienters erfarenheter och synpunkter bildar grund för förbättringsarbete och verksamhetsutveckling samt uppföljning av kvalitet och effektivitet.

Mer ändamålsenliga IT-beslutsstöd och dokumentationssystem som förenklar och minskar manuella administrativa insatser ska fortsatt utvecklas.

Utvecklingsuppdrag

- Metoder och IT-beslutsstöd för uppföljning av effektiv vård, inkluderat relation hälsoutfall och resursåtgång, ska fortsatt utvecklas

Prioriterade områden

Prioriterade områden ingår i [Region Skånes Verksamhetsplan och budget 2018 med plan för 2019-2020](#) som beslutats av regionfullmäktige.

Primärvård

Den skånska primärvården består i nuläget huvudsakligen av; vårdcentraler, barnavårdscentraler, barnmorskemottagningar, familjecentraler, ungdomsmottagningar, psykoterapimottagningar, smärtmottagningar/multimodal smärtbehandling samt barn och ungdomspsykiatriska första linjens mottagningar. Primärvården är en viktig del i den framtida nära vården.

Vårdcentralernas förutsättningar och ersättningsmodell ska utvecklas. Arbetet med Hälsoval 2.0 ska fortsätta och utveckling ske i enlighet med dess mål och visionsbild.

Vården kan och ska i ökande utsträckning finnas nära befolkningen istället för på sjukhus. Öppenvård ska alltmer flyttas ut från sjukhusen och samverkan stärkas med sjukhusens specialister. Primärvårdens förutsättningar ska främjas och vårdcentralernas roll som befolkningens primära och huvudsakliga vårdgivare ska förtydligas och stärkas. Vård som kan utföras vid vårdcentral ska utföras där och tillgängligheten ska öka även utanför kontorstid. Det gäller för alla tillstånd och hälsoproblem som inte är akut livshotande och/eller sällan förekommande. Vårdcentralerna ska erbjuda snabb rådgivning och bedömning så att eventuell allvarlig sjukdom tidigt kan upptäckas och behandlas. Detta gäller både personliga besök hos läkare eller annan vårdpersonal och kontakter per telefon eller via digitala lösningar.

Vårdcentralen ska vara det naturliga valet vid akut sjukdom om inte patientens tillstånd kräver omhändertagande på sjukhus. Genom samlokalisering av vårdcentralernas kvälls- och helgmottagningar med sjukhusens akutmottagningar och med gemensamma triagerutiner ska rätt vårdnivå erbjudas samtidigt som patienten erbjuds ”en dörr in”. Öppetider för kvälls- och helgmottagningarna ska utökas och där det är möjligt samlokaliseras med sjukhusens akutmottagningar. Primärvården ska på ett effektivare sätt ingå i den nationella satsningen på standardiserade vårdförlopp inom cancersjukvård.

En fast vårdkontakt ska utses för patienten om hen begär det, eller om det är nödvändigt för att tillgodose hans behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Personer med detta behov ska ha en känd, fast vårdkontakt vid vårdcentral³². Den fasta vårdkontakten kommer ha en central roll i enlighet med den nya utskrivningslagen som träder i kraft i januari 2018. Det ställer krav på effektiv planering och samverkan med berörda aktörer. En fast kontakt är särskilt viktigt för de mest sköra individerna och är en förutsättning för insatser från kommunal hälso- och sjukvård. Vårdcentralerna har ett särskilt ansvar för tillgänglig och sammanhållen vård för äldre, kroniskt sjuka och andra sköra personer. Såväl inom öppenvård som slutenvård ska omhändertagandet av äldre och sköra patienter ske med multiprofessionella team som ser till individens hela livssituation. Vårdcentraler ska vara kontaktvägen för den kommunala hälso- och sjukvården och koordinera vården med specialiserade mottagningar samt sjukhus. De mest sjuka ska genom insatser i enlighet med avtalet mellan Region Skåne och de skånska kommunerna³³, ges möjlighet till en bättre livssituation och tillgängligare vårdkontakter. Samordnade individuella vårdplaner ska bygga på den enskilda individens behov och önskemål och bidra till trygg, säker och effektiv vård som gör att fler kan stanna i sin hemmiljö.

Arbetet för jämlik demensvård ska fortsätta i enlighet med strategisk plan för demens. Arbetet koordineras via kunskapscentrum för demens och kunskapscentrum för geriatrik. För att uppnå god tillgänglighet och hög kvalitet inom palliativ vård ska en ny palliativ plan tas fram under året.

För att vården i hemmiljö ska vara tillgänglig, trygg och säker är läkarstöd och mobila team viktiga. Vårdcentralerna ska bistå den kommunala hemsjukvården med kvalificerat läkarstöd i

---

³² Hälso- och sjukvårdslagen HSL 29§

³³ Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne som tecknats mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne

såväl akuta som icke akuta situationer. Sjukhusläkare ska fungera som kompetensstöd och delta i bemanningen av den mobila verksamheten. Vid behov av inskrivning på sjukhus ska sköra och multisjuka äldre i ökad omfattning få vård direkt på avdelning med särskilda resurser för detta.

Primärvården ska i tidigt skede vara tillgänglig vid begynnande ohälsa. Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ska öka. Vårdcentralerna har ett särskilt ansvar för att utföra hälsoundersökningar av grupper som har en riskutsatt hälsosituation såsom personer med svår psykisk sjukdom, funktionsnedsatta, asylsökande och barn som ska familjehems-placeras. Inriktningen är att fler familjecentraler, i samverkan med kommunerna, ska etableras.

För att möjliggöra ovanstående ska det påbörjade arbetet, med att se över vårdcentralernas förutsättningar och ersättningsmodell, fortsätta.

Primärvårdens viktiga roll, uppdrag och mål för *jämlig, hälsoinriktad, tillgänglig, kunskapsbaserad, personcentrerad, säker och effektiv vård* samt *akutsjukvård*, beskrivs också under dessa rubriker.

Övergripande mål

Befolkningen ska i ökande grad kontakta primärvården som första instans vid behov av hälso- och sjukvård

En hög andel av befolkningen ska ha en känd fast vårdkontakt i primärvården

Utvecklingsuppdrag

- Vårdcentralernas förutsättningar och ersättningsmodell ska fortsatt utvecklas
- En ny palliativ plan ska tas fram

Tillgänglig och effektiv akutsjukvård

Inriktning

Patientsäker akutsjukvård kräver god tillgänglighet och tillgång till hög kompetens under dygnets alla timmar. Samverkan mellan vårdcentraler och sjukhus, liksom mellan sjukhusen, ska utvecklas genom dialog och gemensamma riktlinjer. Vårdcentralen ska vara det naturliga valet vid akut sjukdom om inte patientens tillstånd kräver omhändertagande på sjukhus.

Ambulanssjukvård med hög kompetens och hög tillgänglighet är en förutsättning för god akutsjukvård. Under 2018 fortsätter utvecklingen av regional prehospital verksamhet. För att bidra till att förbättra tillgängligheten inom ambulanssjukvården ska dynamisk resursanvändning användas i samtliga Region Skånes ambulansdistrikt oavsett driftsform. Patientens åsikt uttryckt i samordnad individuell planering (SIP) ska respekteras.

För att uppnå hög kvalitet i det akuta omhändertagandet på regionens akutmottagningar ska specialistläkare vara närvarande dygnet runt. Utbildningen av akutläkare ska fortsätta i enlighet med ”Regional strategi för införande av akutläkare i Region Skåne (2015)”. Fortbildning av all personal ska ha hög prioritet.

Patienter som behöver läggas in på sjukhuset ska skyndsamt överflyttas till vårdavdelning för att minska antalet patienter som ligger kvar på akutmottagningen.

Under 2018 ska ett regionalt traumacentrum byggas upp inom Skånes universitetssjukvård.

Övergripande mål

Tillgänglighet, kompetens och effektivitet inom akutsjukvården ska vara god

Högkvalitativ cancervård i hela Skåne

Inriktning

Utvecklingen av cancersjukvården i Region Skåne ska följa de nationella mål som anges i [En nationell cancerstrategi](#) för framtiden samt [Regional cancerplan 2015-2018](#).

Den långsiktiga målsättningen avser god livskvalitet, minskat insjuknande och förlängd överlevnad. För att målen ska uppnås krävs ökad fokus på prevention, tidig diagnostik, god tillgänglighet, effektiv utredning och behandling i tid samt att rehabilitering och palliation integreras mer i patientprocesserna.

Under 2018 ska utvecklingen av cancervården enligt cancerplanen säkerställas och de prioriterade nyckelinsatserna genomföras. Särskilt fokus skall läggas på förbättringar inom cancerrehabilitering och palliativvård vid cancer så att detta erbjuds jämlikt och av hög kvalitet i hela Skåne.

Region Skåne ska uppnå de krav som ställs i nationell satsning *Kortare ledtider i cancervården 2015-2018*. Återstående tre standardiserade vårdförlopp ska införas och utveckling för bättre utnyttjande av hela regionens kompetens och resurser ska fortsätta.

Region Skåne ska fortsatt delta aktivt i landstingens och regionernas gemensamma arbete med nivåstrukturering av cancervården i Sverige.

Pågående arbete för ökat deltagande i screening av livmoderhals- och bröstcancer ska fortsatt utvecklas. Särskilt fokus ska läggas på de geografiska områden där deltagandet är lågt.

Kostnader för läkemedel mot cancer förväntas öka. För att möjliggöra uppföljning av nya kostsamma läkemedel inom cancerområdet har ett regionalt uppföljningssystem byggts upp och registerstyrgrupp skapats. Detta ska fortsatt utvecklas under året.

Övergripande mål

Deltagande i screening³⁴ ska öka jämfört med 2017

Region Skåne ska leva upp till de nationella målen för standardiserade vårdförlopp

Alla patienter med nydiagnostiserad cancer ska erbjudas en rehabiliteringsbedömning

Utvecklingsuppdrag

- Utifrån *RCC's cancerplan för Palliativ vård* ska utredning genomföras innefattande inventering av vad som är genomfört samt förslag på fortsatta arbete för att nå målen
- Utveckla cancerrehabilitering i enlighet med *nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering*

Förlossningsvård och kvinnors hälsa

Inriktning

Förlossningsvård och kvinnors hälsa är prioriterade områden i enlighet med nationella överenskommelsen [Bättre förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa 2015-2019](#). Utveckling ska ske i enlighet med *Region Skånes strategiska plan för förlossningsvård och kvinnors hälsa 2017-2019* med *handlingsplan 2017-2018*.

Tillgänglig och god förlossningsvård måste säkerställas och förlossningsplatser anpassas till det ökade behovet. Rätt bemanning och kompetens är centralt för att kunna möta behovet. Födande kvinnor ska känna sig trygga med att de får plats på vald förlossningsavdelning och att de omhändertas av vårdprofessionella med rätt kompetens. Endast om det finns medicinska skäl, som föranleder behov av annan vårdnivå, ska kvinnan hänvisas till annat sjukhus. I de fall hänvisning krävs ska detta ske i samråd med patienten, och personalen ska säkerställa att plats finns på mottagande förlossningsavdelning. Hög närvaro av barnmorska hos kvinnor i aktiv förlossning är av stor vikt och ska eftersträvas. Målet långsiktigt är en barnmorska per kvinna i aktiv förlossning. Efter förlossningen ska kvinnan och hennes partner erbjudas eftervård och stöd utifrån behov. Anpassade vårdplatser för eftervård ska finnas i anslutning till förlossningsavdelningarna för dem som har behov att stanna kvar, och andra vårdformer såsom öppen eftervård ska utvecklas.

Under 2018 ska fosterdiagnostik enligt KUB/NIPT³⁵ erbjudas alla gravida.

Vårdcentralernas kunskaper om sjukdomar som är vanliga hos kvinnor behöver öka. Åtgärder som främjar kvinnors hälsa, särskilt i socioekonomiskt utsatta grupper, ska prioriteras.

Övergripande mål

Säker vård i samband med barnafödande - Gravida och födande kvinnor upplever tillgänglig, trygg och sammanhållen vård

³⁴ Avser bröstcancer och livmoderhalscancer

³⁵ KUB: kombinerat ultraljud och blodprov. NIPT: Non-Invasiv Prenatal Testning

Utvecklingsuppdrag

- Utveckling ska ske enligt Region Skånes strategiska plan förlossningsvård och kvinnors hälsa 2017-2019 med handlingsplan 2017-2018 och prioriterade aktiviteter genomförs
- Familje-BB ska byggas upp inom Skånes universitetssjukvård

Psykisk hälsa

Inriktning

Region Skåne ska tillhandahålla en god och likvärdig vård för personer med psykisk ohälsa i Skåne. Utveckling ska ske i linje med *Region Skånes Strategiska plan för psykisk hälsa 2017-2023*, ingångna ramöverenskommelser om samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner, samt i linje med nationella riktlinjer. Utvecklingen ska syfta till att den psykiska hälsan i befolkningen, levnadsförhållanden för personer med psykisk ohälsa samt attityder till psykisk ohälsa i befolkningen förbättras. Följsamheten till vårdprogram och riktlinjer ska förbättras. Kunskapen om den kliniska forskningen inom psykisk hälsa ska öka.

Hälso- och sjukvården ska tidigt upptäcka risker och ge rätt insatser på rätt vårdnivå till personer med psykisk ohälsa. Barn med psykisk ohälsa, utvecklingsstörning och barn som far illa ska tidigt identifieras genom samverkan med socialtjänst och elevhälsa.

Åtgärder för att minska behovet av sjukskrivning vid lätt till medelsvår psykisk ohälsa är en viktig del i arbetet med att förebygga psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa är den främsta orsaken till sjukfrånvaro. Sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa ökar framför allt bland kvinnor. Vårdcentralerna ska i större utsträckning ta emot och hjälpa patienter med lätt till medelsvår psykisk ohälsa.

Brukarinflytandet ska fortsätta att utvecklas och fler brukarrevisioner ska göras. Patienter och brukare ska få bättre bemötande och kontinuitet både när det gäller kontakten med vården och i själva behandlingen av sin sjukdom. Tillgängligheten inom psykiatrisk vård ska förbättras. Samverkan med andra aktörer bör fortsatt utvecklas, exempelvis kommuner och idéburna sektorn.

De omotiverade stora skillnaderna i medellivslängd för gruppen med långvarig allvarlig psykisk ohälsa, exempelvis schizofreni och bipolär sjukdom, måste minska. Samsjukligheten³⁶ hos patienter med psykisk sjukdom ska särskilt uppmärksammas. Region Skåne ska därför på olika sätt fortsätta arbeta med att förbättra den kroppsliga hälsan hos dessa patientgrupper.

Personer med neuropsykiatriska funktionshinder samt barn med psykisk ohälsa ska i större utsträckning få tillgång till utredning, vård och behandling. I dag finns det en ökande andel ungdomar som upplever stress, huvudvärk, ångest, sömnbesvär och svårigheter att hantera vardagen. För barn som är i ålder 15 och äldre har sjukdomspanoramat förskjutits mot psykisk ohälsa. Första-linjen-mottagningar och telefonrådgivning för barn- och ungdomar ska fortsatt utvecklas.

---

³⁶ Samsjuklighet innebär att man har två eller flera sjukdomstillstånd samtidigt, vilket är mycket vanligt vid psykisk sjukdom och vid missbruksproblem

Arbetet med att förebygga självmord i enlighet med Region Skånes noll-vision och handlingsplan för suicidprevention ska fortsätta. En stor del av personer med hög suicidrisk har sökt annan sjukvård än psykiatri en kort tid före suicid eller suicidförsök. Kunskap om psykisk hälsa och suicidprevention ska förbättras hos all hälso- och sjukvårdspersonal.

Mellan 20 och 30 procent av de asylsökande och flyktingar som kommer till Sverige beräknas lida av psykisk ohälsa, men alla har inte en psykiatrisk diagnos³⁷. För dessa grupper kan anpassade insatser behövas på tre nivåer; förebyggande och hälsofrämjande insatser för alla, psykosocialt stöd och behandling i första linjen/vårdcentraler i samverkan med kommunal verksamhet för dem med lätt till medelsvår psykisk ohälsa, samt för personer med svår psykisk ohälsa multikulturell kompetens i specialistvård och utbyggd traumavård.

Äldres psykiska ohälsa inklusive missbruk och beroende ska uppmärksammas i ökad grad. Kunskap och handlingsberedskap gällande äldres psykiska hälsa och ohälsa ska öka inom samtliga vårdnivåer och utvecklingen ske i samverkan med Skånes kommuner.

Tillgång till utredning och omhändertagande ska förbättras för personer som upplever könsdysfori.

Ett kvalitetsprojekt med syfte att på ett ordnat sätt införa och utvärdera naloxon nässpray till missbrukare ska genomföras.

Övergripande mål

De psykiatriska patientprocesserna ska vara sammanhållna, patienten ska vara delaktig i planering av vården och patientnöjdheten ska vara högre än rikssnittet

Antal självmord ska minska, nollvision ska råda

Utvecklingsuppdrag

- Utveckling ska ske i enlighet med Region Skånes Strategiska plan för psykisk hälsa 2017-2023
- Ett kvalitetsprojekt med syfte att på ett ordnat sätt införa och utvärdera naloxon nässpray till missbrukare ska genomföras
- Standardiserade vårdförlopp ska införas inom psykiatrisk vård

En drivande utvecklingsaktör

Den kliniska forskningen ska öka

Region Skåne strävar efter att öka den kliniska forskningen och därmed forskning som resulterar i förbättrat medicinskt resultat för patienten samt forskning som resulterar i en kommersiell produkt eller tjänst.

³⁷ [Socialstyrelsen 2015; Psykisk ohälsa hos asylsökande och nyanlända migranter](#)

Utveckling av infrastruktur relevant för forskning samt nära samverkan med akademien och näringslivet kring nya centrumbildningar, med stor relevans för hälso- och sjukvården, ska fortgå. Likaså utvecklingen av nya behandlingsterapier såsom gen- och cellterapi. Arbetet med uppbyggnad av testbäddar för medicinsk teknik, inkluderande informationsteknologi och Kommunikationsteknologi/E-hälsa ska fortgå. Tillsammans med akademien ska Region Skåne verka för att den egna forskningen ges tillgång till forskningsanläggningarna Max IV och ESS genom att materialforskning kompletteras med applikationer för medicinsk forskning.

Sjukvårdshuvudmännens samverkan inom klinisk forskning och utveckling är angeläget för att bibehålla och ytterligare stärka sin position som en intressant region där den kliniska forskningen och utvecklingen ligger i framkant. Genom Region Skånes Life Science strategi, som beskriver kortsiktig inriktning såväl som långsiktig, ska klinisk forskning och innovationer stärkas. Visionen är att Region Skåne ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom Life Science-industrin.

Genom att bryta ner Region Skånes strategi för forskning inom hälso- och sjukvården på förvaltningsnivå samt genom arbetet att inrätta så kallade universitetssjukvårdsenheter, i enlighet med det Nationell ALF-avtalet, stärker Region Skåne de strukturer som möjliggör kliniska studier för såväl kliniker, forskare som för näringslivet. Därtill hälso- och sjukvårdens möjlighet att utveckla den egna verksamheten.

Rikssjukvård och högspecialiserad vård ska fortsatt utvecklas

Inom Skånes universitetssjukvård bedrivs rikssjukvård inom flera områden. Region Skåne ska ha som målsättning att behålla rikssjukvården på befintliga områden samt att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturer av cancer. För att kunna bevara, rekrytera och förstärka den höga kompetens som rikssjukvårdsuppdragen kräver måste Region Skånes verksamheter hålla mycket god kvalitet och vara ledande inom sitt område. Samarbete ska ske med övriga landsting i Södra sjukvårdsregionen för att upprätthålla och vidareutveckla den högspecialiserade sjukvården i Skåne.

Ett aktivt samarbete i Södra sjukvårdsregionen, som innefattar Skåne, Halland, Kronoberg och Blekinge, är av stor betydelse för att upprätthålla och vidareutveckla den högspecialiserade sjukvården i Skåne. Samarbetet och profileringen mellan olika vårdnivåer inom sjukvårdsregionen ger bättre vård och attraktivare arbetsplatser. Detta tar sig uttryck i gemensam planering av vården och gemensamma planer för rekrytering och bemanning.

Digitalisering för framtidens hälso- och sjukvård

Digitalisering och utvecklingen av e-hälsa³⁸ ska ske i enlighet med *e-hälsostrategi för Region Skåne år 2016 -2020*. Arbetet inom ramen för e-hälsostrategin ska bidra till de nya lösningar och arbetssätt som krävs för att vi även i framtiden ska kunna erbjuda invånarna en tillgänglig, trygg och kvalitetssäkrad hälso- och sjukvård. Ambitionen är att bli Sveriges ledande region i att utveckla, erbjuda och använda digitala tjänster inom hälso- och sjukvården. För att öka takten med införande av digitala tjänster ska styr- och ersättningsystem anpassas så att de skapar förutsättning för en sådan utveckling. För ett ordnat införande ska en omställningsplan och arbetssätt tas fram för planperioden.

---

³⁸ E-hälsa (elektronisk hälsa) handlar om att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt.

Arbetet med att forma *Framtidens Hälso- och sjukvård* i Skåne och frågan om hur digitalisering och utveckling av e-hälsa/m-hälsa³⁹ kan bidra till detta är en av de viktigaste utgångspunkterna för arbetet med utveckling och implementering av nya e-tjänster. Utgångspunkten för all e-hälsoutveckling ska vara en personcentrerad vård med fokus på värdet/nyttan för patienten och nytta för vårdens medarbetare. Detta med krav på bibehållen och förbättrad vårdkvalitet, patientsäkerhet, tillgänglighet och effektivitet. Region Skåne ska aktivt delta i utveckling av nationella e-tjänster och implementera redan tillgängliga e-tjänster med hög prioritet. Verksamheterna ska vara lyhörda, nyfikna och mottagliga, för vad som sker utanför de traditionella strukturerna för hälso- och sjukvård, samt erfarenheterna därifrån och medverka i den digitala utveckling och implementering av e-tjänster. E-tjänster ska också användas som en möjlighet att utveckla och se över processer och arbetssätt med målsättningen att skapa en effektivare vård med hög tillgänglighet och god kvalitet

Samarbetet med kommunerna ska utvecklas inom en rad områden. Det avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne som tecknats mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne innebär ett åtagande att skapa nya arbetssätt och gemensamma lösningar över huvudmännens ansvarsgränser. Detta ställer nya krav på mobila lösningar och e-hälsa och är en av grundförutsättningarna för Region Skånes strategi och samarbetet med kommunerna kring denna. Informations- och kommunikationsteknik, inklusive beslutsstöd, samt kompetensutveckling och kompetensförsörjning är särskilt prioriterade områden. Ett annat angeläget utvecklingsområde är att tillsammans med kommunerna förbättra planeringen genom kvantitativ och kvalitativ ökning av samordnade individuella vårdplaner. Patientens behov ska stå i fokus oavsett vilken aktör som finansierar och utför insatserna.

Under 2018 ska det påbörjade arbetet med digitalisering fortsätta, exempelvis nytt vårdinformationssystem (SDV), utvecklingen av interaktivitet i de digitala tjänsterna och införande av 1177 Vårdguidens e-tjänster, digital tidbokning, kallelser, självincheckning, internetbaserad triagering, högkostnadskort samt utveckling av virtuella vårdbesök.

För att tillvarata digitaliseringens möjligheter behöver vårdens verksamheter göra ett omställningsarbete. Verksamhetsutveckling ska genomföras utifrån de möjligheter nya digitala lösningar ger.

Verksamheter ska använda sig av webbaserade lösningar som skapar förutsättningar för att patienten själv kan boka tid eller läsa sin journal på nätet. Det skapar bättre tillgänglighet, minskar av- och ombokningar samt ökar förutsättningar för att patienten är väl informerad och delaktig.

Övergripande mål

Användandet av de nationella eTjänsterna på 1177 Vårdguiden ska öka

³⁹ M-Hälsa (mobil hälsa) är en underkategori till eHälsa, som gäller användningen av mobila hälsoapplikationer för självdiagnosticering och hälsoövervakning på distans

Utvecklingsuppdrag

- För ett ordnat införande, samt för att nyttja de möjligheter som nya digitala lösningar innebär, ska en omställningsplan och arbetssätt tas fram för planperioden.

Miljö

Region Skånes miljöprogram för åren 2010-2020 syftar till att beskriva hur verksamheten ska minska miljöbelastningen. Inom hälso- och sjukvården ska särskilt fokus sättas på att bidra till minskad miljöpåverkan avseende resor, energianvändning, läkemedelsanvändning, kemikalieanvändning, beställning av kost och material- samt avfallssortering. Målsättningen är att *minska materialanvändning, öka kunskapsnivå om läkemedels miljöeffekter och hur dessa kan minimeras samt minska antalet tjänsteresor.*

Attraktiv arbetsgivare

Den framtida kompetensförsörjningen ska säkras

En god arbetsmiljö, där medarbetare trivs, kan utvecklas, och har möjlighet att påverka sin arbetsplats, är centralt. Arbete för god arbetsmiljö ska bedrivas i alla verksamheter.

Kompetensförsörjningen idag och i framtiden är en av hälso- och sjukvårdens stora utmaningar. De vårdgivare, såväl offentliga som privata, som verkar i det skånska hälso- och sjukvårdssystemet måste arbeta aktivt för att säkra kompetensförsörjningen. En viktig del i detta är att bättre nyttja den potential som finns i utbildningsuppdraget. Utbildningsuppdraget ger möjlighet till rekrytering av framtida medarbetare, förutom att studenter berikar verksamheten med sina kunskaper. Det skånska hälso- och sjukvårdssystemets kapacitet att ta emot studerande för utbildning, praktik eller motsvarande, måste utnyttjas optimalt och varje utbildningsperiod genomföras med högsta möjliga kvalitet.

Att bättre tillvarata kompetensen hos sjukvårdsutbildade som kommer från andra länder är en allt viktigare del i kompetensförsörjningen. Verksamheter ska erbjuda auskultations-/praktikplatser för att främja och korta vägen in i arbetslivet för utlandsutbildade. Rekrytering av personer med funktionsnedsättning ska fortsatt främjas.

Kompetensförsörjningsutmaningen måste också mötas med olika kompetensutvecklingsinsatser. Kompetensutvecklingsinsatserna ska styras mot identifierade bristområden och en ökad styrning av specialistutbildning för såväl läkare som sjuksköterskor inom prioriterade områden. Införande av förändrade arbetssätt kommer att ställa nya krav och förväntningar på såväl chefer som medarbetare som i sin tur måste stödjas av kompetensutvecklingsinsatser. Det pågående arbetet med kompetensmixplanering, d.v.s. att uppgiftsväxla mellan yrkeskategorier och att undersöka möjligheterna för nya yrken eller kompetenser för att avlasta vårdpersonal, ska intensifieras. Inriktning ska vara 40/60 avseende bemanning sjuksköterska/andra yrkesgrupper **inom den somatiska slutenvården**. Arbetet med att införa regioninterna resursteam ska fortsatt utvecklas.

I Region Skåne ska heltidstjänst vara norm. Deltid ska ses som en möjlighet om arbetstagaren så önskar. Årlig uppföljning som ska främja jämställda löner ska genomföras.

Långsiktigt stark ekonomi

Region Skånes verksamheter finansieras av de skånska skattebetalarna. Verksamheter har en skyldighet att hushålla med skattemedlen på bästa sätt och ständigt arbeta för att öka såväl produktiviteten som effektiviteten. Alla förändringar ska vara finansierande innevarande år

och får inte överstiga de budgetramar som angivits i plan år två och tre. Beslut utöver given budgetram ska efter beredning i regionstyrelsen underställas regionfullmäktige.

De statliga medlen till landstingen, enligt särskilda överenskommelser inom hälso- och sjukvården, ingår i den totala budgeterade finansieringen i skånsk hälso- och sjukvård. Berörda verksamheter ska, inom givna ekonomiska ramar, verka för att inriktningar och krav i överenskommelserna uppnås samt följa upp insatser och effekter.

För att uppnå långsiktigt stark ekonomi krävs insatser som ökar kvaliteten, patientsäkerheten samt eliminerar kvalitetsbristkostnader. Genom att mäta kvalitetsbristkostnader kan förbättringsmöjligheter identifieras och resultatet av förbättringsåtgärderna mätas. För att förbättra vårdkvalitet och samtidigt kontrollera kostnaderna ska införande av nya behandlingsmetoder ske parallellt med utmönstring av medicinska metoder som inte längre betraktas som värdeskapande för patienten. Ett långsiktigt systematiskt arbete med ständiga förbättringar ska bedrivas. Handlingsplan *Strategi för förbättringsarbete i Region Skåne* syftar till att frigöra och förbättra tillgängligheten, patientsäkerheten, omvårdnaden och den medicinska kvaliteten. Detta förväntas leda till en ökad kostnadseffektivitet. Under 2018 ska fortsatt arbete för kvalitetsutveckling genomföras enligt planen.